

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาโรงเรียนดีมีคุณภาพ โดยใช้กลยุทธ์ “KAO – KLAI” โรงเรียนปากพะยูนพิทยาคาร ปีการศึกษา 2565-2566
ผู้วิจัย	นายอนุกุล ชุมทอง
ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการโรงเรียนปากพะยูนพิทยาคาร
ปีที่วิจัย	ปีการศึกษา 2565-2566

บทคัดย่อ

การวิจัยการพัฒนาโรงเรียนดีมีคุณภาพ โดยใช้กลยุทธ์ “KAO – KLAI” โรงเรียนปากพะยูนพิทยาคาร ปีการศึกษา 2565-2566 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับคุณภาพการพัฒนาโรงเรียนดีมีคุณภาพ โดยใช้กลยุทธ์ “KAO – KLAI” โรงเรียนปากพะยูนพิทยาคาร หลังการพัฒนา 2) เพื่อศึกษาระดับคุณภาพโรงเรียนดีมีคุณภาพ 5 ลักษณะ โรงเรียนปากพะยูนพิทยาคาร หลังการพัฒนา 3) เพื่อศึกษาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนปากพะยูนพิทยาคาร หลังการพัฒนา 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และเครือข่ายชุมชนที่มีต่อการพัฒนาโรงเรียนดีมีคุณภาพ โดยใช้กลยุทธ์ “KAO – KLAI” โรงเรียนปากพะยูนพิทยาคาร หลังการพัฒนา ปีการศึกษา 2565-2566 และ 5) เพื่อศึกษาผลกระทบเชิงบวกที่ปรากฏต่อโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียนโรงเรียนปากพะยูนพิทยาคาร หลังการพัฒนาโรงเรียนดีมีคุณภาพ โดยใช้กลยุทธ์ “KAO – KLAI” โรงเรียนปากพะยูนพิทยาคาร หลังการพัฒนา ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการ 2 ปีการศึกษา ตั้งแต่วันที่ 16 เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2565 ถึงวันที่ 31 เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2567 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ประกอบด้วย 1) นักเรียนกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยปีการศึกษา 2565 ใช้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2, 4, 5 ทุกคน ปีการศึกษา 2566 ใช้นักเรียนกลุ่มเดิมที่เลื่อนชั้นไปเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2, 3, 5, 6 ได้กลุ่มตัวอย่างปีการศึกษา 2565 จำนวน 389 คน และปีการศึกษา 2566 จำนวน 389 คน (เนื่องจากนักเรียนกลุ่มดังกล่าวศึกษาที่โรงเรียนปากพะยูนพิทยาคาร ตลอด 2 ปีการศึกษาที่โรงเรียนดำเนินการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สามารถมองเห็นพัฒนาการด้านต่าง ๆ ชัดเจนกว่านักเรียนกลุ่มอื่น ๆ) 2) ครู ศึกษาจากประชากรครู ปีการศึกษา 2565 จำนวน 38 คน และปีการศึกษา 2566 จำนวน 36 คน 3) ผู้ปกครอง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยใช้ผู้ปกครองของนักเรียนที่ได้รับการคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ปีการศึกษา 2565 จำนวน 389 คน และปีการศึกษา 2566 จำนวน 389 คน 4) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling)

โดยยกเว้นผู้อำนวยการ โรงเรียนและผู้แทนครู ได้กลุ่มตัวอย่างปีการศึกษา 2565 และปีการศึกษา 2566 จำนวน 13 คน และ 5) เครื่องข่ายชุมชน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยใช้ผู้แทนเครือข่ายจาก 10 เครือข่าย เครือข่ายละ 2 คน ได้กลุ่มตัวอย่างปีการศึกษา 2565 และปีการศึกษา 2566 จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบบบันทึกผลการประเมินตามสภาพจริง รวมเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น 5 ฉบับ ประกอบด้วย ฉบับที่ 1 แบบสอบถามคุณภาพการพัฒนาโรงเรียนดีมีคุณภาพ โดยใช้กลยุทธ์ “KAO – KLAI” โรงเรียนปากพะยูนพิทยาคาร หลังการพัฒนา ได้ค่าความเชื่อมั่น .912 ฉบับที่ 2 แบบสอบถามระดับคุณภาพการพัฒนาโรงเรียนดีมีคุณภาพ 5 ลักษณะ โรงเรียนปากพะยูนพิทยาคาร หลังการพัฒนา ได้ค่าความเชื่อมั่น .903 ฉบับที่ 3 แบบบันทึกผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลังการพัฒนา ตาม มาตรฐานที่โรงเรียนกำหนด ฉบับที่ 4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และเครือข่ายชุมชน ในการพัฒนาโรงเรียนดีมีคุณภาพ โดยใช้กลยุทธ์ “KAO – KLAI” โรงเรียนปากพะยูนพิทยาคาร หลังการพัฒนา ได้ค่าความเชื่อมั่น .905 และฉบับที่ 5 แบบบันทึกผลกระทบทเชิงบวกที่ปรากฏต่อโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน โรงเรียนปากพะยูนพิทยาคาร หลังการพัฒนา การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยเก็บข้อมูล 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 หลังการพัฒนาเมื่อสิ้นปีการศึกษา 2565 ช่วงเดือนมีนาคม 2566 ครั้งที่ 2 หลังการพัฒนาเมื่อสิ้นปีการศึกษา 2566 ช่วงเดือนมีนาคม 2567 และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ทางสถิติสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย พบว่า

1. การพัฒนาโรงเรียนดีมีคุณภาพ โดยใช้กลยุทธ์ “KAO – KLAI” โรงเรียนปากพะยูนพิทยาคาร หลังการพัฒนา ปีการศึกษา 2565 และปีการศึกษา 2566 ตามความคิดเห็นของนักเรียน ครู ผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า

ปีการศึกษา 2565 โดยภาพรวมทุกกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D.= 0.48) เมื่อพิจารณาจำแนกตามกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มครู มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.07$, $\sigma = 0.36$) รองลงมาคือ กลุ่มผู้ปกครอง มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D.= 0.45) ส่วนกลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด มีคุณภาพอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.31)

ปีการศึกษา 2566 โดยภาพรวมทุกกลุ่มที่ตอบแบบสอบถาม มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.23) เมื่อพิจารณาจำแนกตามกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.21) รองลงมาคือ กลุ่มนักเรียน มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.40) ส่วนกลุ่มครู มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ($\mu = 4.58$, $\sigma = 0.28$) สอดคล้องตามสมมติฐาน

2. คุณภาพโรงเรียนดีมีคุณภาพ 5 ลักษณะ โรงเรียนปากพะยูนพิทยาคาร หลังการพัฒนาจำแนกตามกลุ่มที่ตอบแบบสอบถาม พบว่า

ปีการศึกษา 2565 โดยรวมผู้เกี่ยวข้องมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.27) และเมื่อจำแนกตามกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มครู มีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.91$, $\sigma = 0.50$) รองลงมาคือ กลุ่มนักเรียน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.46) ส่วนกลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่ำสุด อยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.26)

ปีการศึกษา 2566 โดยรวมผู้เกี่ยวข้องมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.19) และเมื่อพิจารณาจำแนกตามกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มนักเรียน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.41) รองลงมาคือ กลุ่มครู มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.61$, $\sigma = 0.44$) ส่วนกลุ่มผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่ำสุดเท่ากัน อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.28) สอดคล้องตามสมมติฐาน

3. ผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามมาตรฐานระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนปากพะยูนพิทยาคาร หลังการพัฒนา พบว่า

ปีการศึกษา 2565 มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน ข้อ 1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ย ร้อยละ 85.34 มีคุณภาพอยู่ในระดับยอดเยี่ยม ปีการศึกษา 2566 มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 86.48 มีคุณภาพอยู่ในระดับยอดเยี่ยม มีค่าพัฒนา +1.14 ข้อ 1.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ปีการศึกษา 2565 มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 90.02 มีคุณภาพอยู่ในระดับยอดเยี่ยม ปีการศึกษา 2566 มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 96.35 มีคุณภาพอยู่ในระดับยอดเยี่ยม มีค่าพัฒนา +6.33

ปีการศึกษา 2565 มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ โดยรวมมีค่าเฉลี่ย ร้อยละ 90.86 มีคุณภาพอยู่ในระดับยอดเยี่ยม ปีการศึกษา 2566 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 97.56 มีคุณภาพอยู่ในระดับยอดเยี่ยม มีค่าพัฒนา +4.82

ปีการศึกษา 2565 มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 92.60 มีคุณภาพอยู่ในระดับยอดเยี่ยม ปีการศึกษา 2566 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 97.56 มีคุณภาพอยู่ในระดับยอดเยี่ยม มีค่าพัฒนา +4.96 สอดคล้องตามสมมติฐาน

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และเครือข่ายชุมชนที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพการพัฒนาโรงเรียนดีมีคุณภาพ โดยใช้กลยุทธ์ “KAO – KLAI” โรงเรียนปากพะยูนพิทยาคาร หลังการพัฒนา พบว่า

ปีการศึกษา 2565 โดยภาพรวมทุกกลุ่มที่ประเมินมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.34) เมื่อพิจารณาแต่ละกลุ่มที่ตอบแบบสอบถาม พบว่า ครู มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.90$, $\sigma = 0.25$) รองลงมาคือ กลุ่มผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.32) ส่วนกลุ่มเครือข่ายชุมชน มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่ำสุด อยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.19)

ปีการศึกษา 2566 โดยภาพรวม ทุกกลุ่มที่ประเมินมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.20) เมื่อพิจารณาแต่ละกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มครู มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.72$, $\sigma = 0.18$) รองลงมาคือ กลุ่มนักเรียน มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.14) ส่วนกลุ่มเครือข่ายชุมชน มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่ำสุด อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.11) สอดคล้องตามสมมติฐาน

5. ผลกระทบเชิงบวก ที่ปรากฏต่อโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียนโรงเรียนปากพะยูนพิทยาคาร หลังการพัฒนาโรงเรียนดีมีคุณภาพโดยใช้กลยุทธ์ KAO - KLAI โรงเรียนปากพะยูนพิทยาคาร ปีการศึกษา 2565 และปีการศึกษา 2566 พบว่า โรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียนโรงเรียนปากพะยูนพิทยาคาร ได้รับการประกาศเกียรติคุณ/รางวัล ทั้งในระดับชาติ ระดับภาค/ระดับเขตตรวจราชการ และระดับจังหวัด/เขตพื้นที่การศึกษา ทั้งสองปีการศึกษา รวมทั้งสิ้น 230 รายการ เมื่อพิจารณาแยกตามระดับ พบว่า ได้รับการประกาศเกียรติคุณ/รางวัล ระดับประเทศ (ชาติ) จำนวน 63 รายการ ระดับภาค/ระดับจังหวัด จำนวน 22 รายการ และระดับเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 145 รายการ ซึ่งครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สอดคล้องตามสมมติฐาน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยดำเนินการพัฒนาโรงเรียนดีมีคุณภาพ โดยใช้กลยุทธ์ “KAO – KLAI” โรงเรียนปากพะยูนพิทยาคาร ปีการศึกษา 2565-2566 ครั้งนี้ทำให้ค้นพบจุดเด่นของการเป็นแบบอย่างที่ดี ซึ่งจะเป็นประโยชน์ และแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนดีมีคุณภาพ ต่อไป

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

กลยุทธ์ “KAO – KLAI” โรงเรียนปากพะยูนพิทยาคาร ทั้งหมดมี 7 ด้านเพื่อให้เกิดคุณภาพโรงเรียนดีมีคุณภาพ 5 ลักษณะผู้วิจัยได้นำโรงเรียนดีมีคุณภาพทั้ง 5 ลักษณะมาเป็นตัวตั้ง แล้วทุกลักษณะจะขับเคลื่อนโดยกลยุทธ์ “KAO – KLAI” ซึ่ง “KAO – KLAI” แต่ละด้านมีข้อเสนอแนะดังนี้

1.1 K: Knowledge Sharing โรงเรียนควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อสร้างความตระหนักและการรับรู้ร่วมกันซึ่งจะนำไปสู่การขับเคลื่อนที่มีคุณภาพ

1.2 A: Attitude การที่จะส่งเสริมให้นักเรียนมี “ความรู้คู่คุณธรรม” โรงเรียนควรมุ่งเน้นการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเอง พัฒนาทักษะชีวิต สุขภาพกาย และสุขภาพจิตโดยการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมไว้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยนักเรียน และเพื่อนนักเรียน “ไม่ใช่สอนคุณธรรม”

1.3 O: Organization การที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรม และนำชีวิตไปสู่ความสุขได้นั้น โรงเรียนต้องมีการจัดระบบองค์กรที่เอื้อ และมีการมอบหมายงานให้ครู บุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และมีประสิทธิภาพ

1.4 K: Keep monitoring and encouragement ต้องมีการนิเทศ กำกับ ติดตามและเสริมแรงเชิงบวกอีกครั้งสนับสนุนปัจจัยเอื้อเพื่อเสริมสร้างขวัญกำลังใจอย่างสม่ำเสมอ

1.5 L: Look after การดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนต้องจัดระบบติดตามเฝ้าระวังด้วยความห่วงใย ใส่ใจ และควรจัดกิจกรรมทั้งป้องกัน แก้ไข และส่งเสริมเพื่อแก้ปัญหา และพัฒนาผู้เรียนด้วยความรักความเข้าใจในลักษณะ โรงเรียนเสมือนบ้าน ครูอาจารย์เสมือนพ่อแม่ ดูแลอย่างใกล้ชิด

1.6 A: Active Learning ในการจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษาจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องมุ่งการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นการลงมือปฏิบัติ นักเรียนมีส่วนร่วม และกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดเป็น ด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย เน้นให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองโดยครูผู้สอนมีหน้าที่คอยแนะนำ (coaching)

1.7 I : Interconnection ภาวคีเครือข่ายทั้งภายใน และภายนอกโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษา มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่โรงเรียนต้องอาศัยเครือข่ายความร่วมมือในการร่วมขับเคลื่อน “โรงเรียนดีมีคุณภาพ” เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง “โรงเรียนดีมีคุณภาพ” กับสภาพแวดล้อมของชุมชนที่สังคมโดยรอบสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาผลกระทบเชิงบวกที่ปรากฏต่อโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาและนักเรียนที่ส่งผลต่อชุมชน และสังคมโดยรอบสถานศึกษา

2.3 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นคนดี กับความเป็นคนเก่งของนักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนมีทั้งความดี และความเก่งอย่างยั่งยืน